

וחמץ¹ הרי הוא בבל תותירו – And Chomaytz; it is not to be left over

OVERVIEW

²; they בל תותירו of איסור, that by both of them there is the חמץ, compares ר"י to נותר, they are not to be left over (after a certain time). Therefore since they are similar we can derive the חמץ from the חמץ by חיוב שריפה. Our תוספות qualifies the similarity between נותר וחמץ.

asks: תוספות

תנימה לרבינו יצחק היכי עביד לעיל³ קל וחומר מנותר שאינו בבל יראה ובל ימצא -
The ר"י is astounded! How did יהודה previously make a ק"ו from נותר, where there is no ימצא ובל יראה (by נותר) -

והא חשיב הכא בל תותירו כמו בל יראה⁴ -
But here ר"י considers בל תותירו (which is written by נותר) the same as בל יראה!

answers: תוספות

ואומר רבינו יצחק דמכל מקום נראה דעביד שפיר קל וחומר -
And the ר"י answers that notwithstanding the above it appears that ר"י made a proper ק"ו -

דנותר אינו בבל יראה דמיד שהותיר עובר ושוב אינו עובר⁵ -
For there is no ב"י by נותר, since as soon as he left over the קדשים past the allotted time he transgresses the prohibition of תותירו once, but he transgresses it no more -

אבל חמץ אפילו לאחר שהותיר עובר בכל שעה⁶ בבל יראה:
However by חמץ even if he left it over, he continuously transgresses בל יראה all the time (until it is destroyed). Therefore חמץ which is continually אסור is more severe than נותר

¹ In our text reads, (instead of בבל תותירו) וחמץ בבל תותירו, גמרא.

² See רש"י ד"ה חמץ, that regarding חמץ, the איסור of בל תותירו is the איסור of ימצא ולא יראה.

³ Initially ר"י on ב, derived the חיוב שריפה by חמץ through a ק"ו from נותר; if by נותר (which is not that severe) where there is no prohibition of ב"י וב"י, nevertheless it needs to be burnt, so regarding חמץ (which is more severe) where there is an איסור of ב"י וב"י, it should certainly be burnt.

⁴ בל תותירו of איסור by both of them there is the חמץ, by נותר by claiming they are similar. However it does not state בל תותירו regarding חמץ (only regarding נותר). It is obvious that ר"י considered the ב"י וב"י which is written by חמץ to be the equivalent of the בל תותירו which is written by נותר (and vice versa that the בל תותירו which is written by נותר is the equivalent of the ב"י וב"י which is written by חמץ). Now since they are equivalent, how can ר"י state previously that חמץ is more severe than נותר, when here ר"י claims they are the same.

⁵ The איסור by נותר is (ממנו עד בוקר) בוקר; as soon as it remained until בוקר, he transgresses, however there is no additional transgression (of תותירו) if it remains a while longer

⁶ The prohibition of ב"י וב"י is a continual one, since one may not have חמץ in his possession on פסח.

where there is only a one-time איסור.

SUMMARY

The איסור of לא תותירו by נותר is a one time איסור; however the איסור of ב"י וב"י by איסור חמץ is a continual איסור.

THINKING IT OVER

Are the איסורים of תותירו בל and ב"י וב"י equivalent to each other (as תוספות maintains in his question) and we can derive חמץ from נותר with a מצינו, or are the איסורים of תותירו בל and ב"י וב"י different from each other (as תוספות maintains in his answer) so we can make a ק"ו (but how is it a proper מצינו)?⁷

⁷ See (עד"ז) in אור החמה.